І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
201 434-0237
201 434-0807
УНСоюз: 201 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 132. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ЛИПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 15, 1965 No. 132. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 14 липня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ЛИНДОН Б. ДЖАНСОН заявив під час своєї вівтіркової пресової конференції, що він докладе всіх зусиль для розв'язки питань, зв'язаних із становищем негритянського населення в ЗДА. Водночас із цим Президент признав, що в минулому він зробив чимало помилок в цьому відношенні. Це признання президента Джансона було відповіддю на закиди провідників републіканської партії, що Джансон, будучи конгресменом і потім сенатором, ставився негативно до урівноправнення негрів із білими і що він зокрема багато разів голосував проти законопроєктів, зв'язаних з громадянськими правами.

АМЕРИКАНСЬКИЙ САТЕЛІТ МАРІНЕР IV, випущений в космічні простори ще 28 листопада минулого року, починає в середу 14 липня о год. 8.20 вечора фотографування планети Марс із відстані 7 000 миль. Буде відбуватися це фотографування з допомогою спеціяльної космічної камери, яка важить 575 фунтів і триватиме 25 мінут. Перших фотографій сподіваються на Землі в четвер уночі.

НА СТАНОВИЩІ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ ЗДА, що його займає Дін Раск, не буде ніяких змін — заявив президент Джансон під час своєї пресової конференції. Проголосив цю свою заяву Джансон у зв'язку з поголосками, що державним секретарем мав би бути призначений теперішній секретар оборони МекНамара, або Генрі Кебот Ладж, обраний востаннє на пост амбасадора ЗДА до Південного В'єтнаму.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ДЛЯ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ почала в середу 14 липня ц.р. переслухання в справі Домініканської Республіки, зокрема у зв'язку з децизією уряду президента Джансона вислати туди американське військо. Найперше були переслухувані: представник державного департаменту підсекретар для економічних справ Томас Ц. Манн та заступник секретаря оборони Сайрус Р. Ванс.

СУДДЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ — НЕГР ТУРҐУД МАРШАЛЛ, призначений президентом Джансоном на становище заступника генерального прокуратора ЗДА, і буде першим негром на цьому почесному пості. В минулому Т. Маршалл був правним дорадником Крайової асоціяції для прогресу кольорового населення. Одним із обов'язків заступника генерального прокуратора є репрезентація ЗДА перед Найвищим Судом.

ПРОВІДНИКИ НЕГРИТЯНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В БОҐАЛУЗІ, СТЕЙТУ ЛУЇЗІЯНА, відкинули особистий заклик губернатора стейту Джана Дж. МекКейтена припинити демонстрації і протестаційні походи негрів у цьому місті на протяг тридцяти днів і заявили, що ці демонстрації будуть продовжуватися. Губернатор прилетів був спеціяльно до Боґалузи, щоб відбути одногодинну розмову з репрезентантами негрів. Після одержання відмовної відповіді губернатор звернувся із закликом до білих, щоб вони іґнорували негритянські демонстрації і не реагували на них.

В ПАНАМІ ВІДБУВАЄТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ДЕРЖАВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ АМЕРИКИ, головною темою нарад якої є боротьба з комуністичною інфільтрацією і субверсією в цій частині Західньої Гемісфери. Конференція проходить за замкненими дверми і триватиме п'ять днів. Конференцію, в якій беруть участь представники урядів і міністри безпеки Панами, Коста Ріки, Нікараґви, Гондурасу і Сальвадору, відкривав панамський президент Марко А. Роблес.

НА СТАНОВИЩЕ НОВОГО ДИРЕКТОРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ ЗДА, що його займає Карл Т. Ровен, який подався востаннє до димісії, призначено — згідно із повідомленням президента Джансона у вівторок 13 липня — вашинґтонського адвоката Леонарда Г. Маркса. Маркс є особистим приятелем Президента і правним дорадником телевізійної стації КТВС в Остині, Тексас, що її власником є родина Джансонів.

У СВІТІ

МОЖЛИВІСТЬ ПОКЛИКАННЯ РЕЗЕРВ, ЗБІЛЬШЕННЯ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТУ та інших „нових і серйозних рішень" у зв'язку з війною у В'єтнамі виявив президент Джансон під час пресової конференції у вівторок 13-го липня. Все ж таки досі ці рішення ще не були винесені, але Президент потвердив потребу висилки нових військових частин до В'єтнаму.

МОСКВА ПОГОДИЛАСЯ ПРОДОВЖУВАТИ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ і вони мали б розпочатися знову в Женеві вже цього літа — заявив президент Джансон на пресовій конференції, вітаючи цю згоду, як „заохочуючий розвиток" та називаючи її „дальшим кроком" у намаганнях злагіднити міжнародне напруження, викликане війною у В'єтнамі.

ІНДІЯ ВИЗНАЛА АРАБСЬКУ ЛІҐУ ТА РІШИЛА НАВ'ЯЗАТИ З НЕЮ ДИПЛОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ. Арабська Ліґа, як відомо, об'єднує 13 арабських країн: Альжир, Ірак, Йордан, Кувайт, Ливан, Лібію, Марокко, Савді Арабію, Судан, Сирію, Тунісію, Об'єднану Арабську Республіку (Єгипет) і Ємен. Індія, яка визнала Ізраїль, хоч не має з ним повних дипломатичних відносин, є першою країною, яка визнала формально й фактично Арабську Ліґу.

ЗАКЛИКАЮТЬ РАБІНІВ І ЖИДІВСЬКИХ УЧИТЕЛІВ ДО РУМУНІЇ. З таким закликом до жидів у світі звернувся головний рабін Румунії Мозес Розен під час виступу на Світовому Жидівському Конґресі, що саме тепер відбувається в Страсбурґу у Франції.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАКОНОСЕЦЬ ШАНҐРІ-ЛЯ залив оливою воду і пісок купелевої пляжі славного французького ресорту Рів'єра, як один моряк на літаконосці натиснув помилково інший „ґудзик". Проте, „французька філософія і американська спритність" швидко очистили воду і пісок із густої і липкої оливи й тисячі вакаційників могли продовжувати свою купіль.

БОРОТЬБА З ПРОТИЗАКОННИМ ПОШИРЮВАННЯМ НАРКОТИКІВ У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ є новою проблемою для совєтського уряду, або щонайменше вперше про неї заговорено на шпальтах преси. Московська „Совєтская Россія" повідомила про суд і засуд продавців наркотиків у сибірському місті Омськ, вкоротці після того, як повідомлено про доповнення совєтського карного кодексу встановленням кари до п'яти років ув'язнення за нелеґальне поширювання наркотиків.

АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН ЗАЯВИВ У ПРОМОВІ у Волгограді, що Совєтський Союз „твердо тримається обраного курсу політики щодо В'єтнаму" — без уваги на натиск збоку Вашинґтону та Пейпінґу. Косиґін ще раз потвердив солідарність з комуністичними „борцями за свободу" у В'єтнамі, але застерігся, що СССР „не піде на авантюри". Майже в тому самому часі підписано у Москві нову умову про економічну допомогу Совєтського Союзу Північному В'єтнамові.

„ВЕЛИКА ЧЕРВОНА" В ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ

Вояки славної Першої Дивізії Піхоти ЗДА, що її називають „Велика Червона" вивантажуються з транспортових кораблів в пристані Кам Ранг в Південному В'єтнамі.

НОВІ ГРАМОТИ ТА ІНШІ ВДОСКОНАЛЕННЯ УНСОЮЗУ ВИКЛИКАЛИ ЖИВИЙ ВІДГОМІН

Джерзі Сіті. — З Головної канцелярії УНСоюзу повідомляють, що введені з початком цього місяця нові, численні вдосконалення забезпеченевої служби УНСоюзу для українського громадянства ЗДА і Канади, не зважаючи на гарячий літній час, дуже оживили союзове життя та викликали велике зацікавлення серед широких громадських кругів. Особливо цікавляться члени і не-члени УНСоюзу новими, десять - і п'ять-річними терміновими грамотами забезпечення, які дозволяють за мінімальну вкладку здобути справжнє забезпечення на високу суму, від п'ять до п'ятдесят тисяч долярів. За вкладку, яку треба декому платити за тисячу долярів забезпечення, можна набути термінове забезпечення на суму вдесятеро більшу! Союзові організатори й відділові секретарі засипують Головну канцелярію запитами відносно того нового роду забезпечення, хоч і вийшли друком окремі вказівки відносно всіх новостей, введених УНСоюзом, та видано в двох мовах окрему брошуру про термінове забезпечення. Всі цікавляться цією досі небувалою можливістю високого й одночасно дешевого забезпечення. Відділи та Головна канцелярія висилають на бажання згадані брошури.

Саме вийшла з друку нова книжка вкладок за всі роди забезпечення, яке УНС видає членам. В цій книжечці введено важливу новість, а саме попереджено її вступом п. н. „Що є в цій книжечці і як нею користуватися?, який є наче коротким підручником життєвого забезпечення. Цю нову книжечку вкладок розіслано всім секретарям Відділів та організаторам УНСоюзу.

Окреме зацікавлення викликало підвищення віку, при якому треба кандидатові на члена піддатися лікарським оглядинам. Здорові люди можуть забезпечитися до сорокового року життя без лікарських оглядин до висоти $ 3,000, а на нижчі суми забезпечення навіть до 60 року життя. Ці норми обов'язують також термінове забезпечення, а що його видається тільки від $ 5,000 вгору, тому кандидати на це забезпечення повинні перейти лікарські оглядини.

Останнім часом вийшло нове видання популярної інформативної книжечки „Факти про УНСоюз". Це нове видання разом з чимало іншими інформативними книжечками, з яких деякі ілюстрували такі відомі майстри, як Едвард Козак (Еко) та Олександер Климко, дають широку інформацію про УНСоюз та його національну й забезпеченеву сімдесятьдворічну діяльність. На бажання Головна Канцелярія УНСоюзу висилає ці брошурки безплатно.

Поліпшенням в забезпеченевій ділянці поцікавилися головно союзові округи. Надходять повідомлення про окружні збори й наради в справі переведення в життя цих поліпшень. Ось в найближчу п'ятницю 16 липня ц. р., відбудуться інформаційні збори двох сусідніх округ, а саме в Ню Йорку о год. 7:30 вечором в приміщенні Народного Дому, і того самого дня в Джерзі Ситі, о год. 7 вечора, також в місцевому Народному Домі. На ці збори запрошені не тільки союзові діячі та члени, але також всі, які цікавляться новими вдосконаленнями забезпеченевої діяльности УНСоюзу.

У бейсболі Національна Ліґа перемогла 6:5 Американську Ліґу

Міннеаполіс, 13-го липня. — Традиційні вже щорічні змагання збірних Національної і Американської Бейсболових Ліґ відбулися в цьому році в Міннеаполісі в приявності 46,706 глядачів, які заповнили вщерть місцевий Метрополітальний Стадіон. В цій, 36-ій вже, зустрічі збірна Національної Бейсболової Ліґи здобула перемогу 6:5 у цікавих та емоційних змаганнях. Спершу всі пробіги (ранс) здобули репрезентанти Національної Ліґи, які по двох частинах вели вже 5:0. В п'ятій і шостій частині збірна Американської Ліґи зуміла вирівняти рахунок на 5:5. Рішальний пробіг здобув славний змагун Віллі Мейс після слабого удару його співзмагуна Рона Санто. Це була шоста і рішальна про перемогу точка для збірної Національної Ліґи. Цей самий Віллі Мейс також започаткував ці успішні для своєї збірної змагання сильним ударом, яким здобув він повний пробіг (гом ран) вже в першій частині змагань.

Дотеперішні вислідн відбутих щорічних змагань збірних дають перевагу 18:17 збірній Національної Ліґи, а одна із 36 зустрічей двох ліґ закінчилася нерішеною. Дохід з цих змагань, які мали рекордову досі кількість глядачів на зустрічах збірних, призначений на пенсійний фонд змагунів обидвох бейсболових ліґ.

В КРАКОВІ ВІДЗНАЧАТИМУТЬ 50-РІЧЧЯ ПРАЦІ МИСТЦЯ ЛЕВА ГЕЦА

Українське суспільно-культурне Товариство в Кракові підготовляється відзначити в цьому році 50-річчя праці українського мистця проф. Лева Геца. Лев Гец народився 1896 року у Львові. Студіював малярство у маляра Олекси Новаківського, а потім в Академії Мистецтва у Кракові, яку закінчив у 1924 році. Був учителем гімназії в Сяноці. В 1930 році заклав лемківський Музей у Сяноці і керував ним продовж 15 років. Зібрав у цьому музеї близько 8 тисяч експонатів.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАПОВІДАЄ НОВІ ЗАХОДИ В СПРАВІ ВІЙНИ У В'ЄТНАМІ

Вашингтон. — Президент Джансон на пресовій конференції у вівторок 13-го липня потвердив здогади й пресові повідомлення про можливість цілого ряду нових заходів у зв'язку з війною у В'єтнамі. До цих нових заходів, між іншим, належали б частинне покликання резерви та покликання до військової служби нових річників, збільшення оборонного бюджету та „інші нові й серйозні рішення". Президент потвердив також вістку про „основне збільшення" кількости американських сухопутніх військ у В'єтнамі, з уваги на нові небезпеки і труднощі, що їх видвигає збільшена агресія на Південний В'єтнам з півночі. Про потребу збільшення американських збройних сил у В'єтнамі та збільшення видатків на дальший більйон долярів згадували вже законодавці в обидвох палатах Конґресу. Президент Джансон заявив, що остаточні рішення в цій справі будуть винесені після того, як він дістане в наступному тижні звідомлення про ситуацію у В'єтнамі від секретаря оборони Роберта МекНамари та від нового амбасадора у В'єтнамі Генрі Кебота Ладжа. Відкликаючись на те, що ЗДА мають договірне зобов'язання обороняти В'єтнам перед комуністичною агресією, президент Джансон заявив, що „ми зробимо все необхідне", бо ніхто з американців „не бажав би, щоб їх Президент поступав незгідно із зобов'язаннями та честю їхньої країни". При цьому президент Джансон знову потвердив, що ЗДА завжди готові дебатувати для мирного полагодження конфлікту, але що для цього „немає найменших познак з комуністичного боку". Тим часом у самому В'єтнамі погана погода дещо припинила інтенсивність воєнних дій і цю ситуацію американці використовують для закріплення своїх баз та для очищення околиці від комуністичних партизанів.

Москва погоджується на відновлення переговорів у справі роззброєння

Вашингтон. — Президент Джансон на пресовій конференції повідомив, що совєтський уряд погодився на відновлення і продовжування міжнародної конференції у справі роззброєння. Відновлення розмов мало б — згідно з американською пропозицією — починатись вже з кінцем липня в Женеві, але на це потрібно ще згоди всіх 17 країн, що заступлені на цій конференції в Женеві. Конференція в справі роззброєння, яку веде Комітет Роззброєння про Об'єднаних Націях, почалася три роки тому і в ній не брала досі участи Франція. Москва погодилася на відновлення і продовжування перерваної 10 місяців тому конференції після наполегливих американських дипломатичних заходів. На порядку нарад конференції є поширення заборони пробних експльозій атомової зброї також на такі експльозії під землею та проєкт договору, який обмежував би продукцію і поширення атомової зброї. В поінформованих колах вважають, що згода Москви на відновлення нарад в справі роззброєння є до деякої міри „новим поличником" для комуністичного Китаю.

Цієї суботи на Союзівці:

ЗАКІНЧЕННЯ ДІВОЧОГО І ЗАПОЧАТКУВАННЯ ХЛОП'ЯЧОГО ТАБОРУ ТА МИСТЕЦЬКО-РОЗВАГОВА ІМПРЕЗА

Союзівка, Керговксон. Головною атракцією кінця тижня на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскільських горах буде закінчення дівочого та започаткування хлоп'ячого дитячого табору в суботу перед полуднем і традиційна вже культурно-розвагова імпреза ввечері.

Формальне закінчення дівочого табору відбудеться у віллі „Львів" о год. 10-ій передполуднем. Таборування закінчує 50 дівчаток під проводом цьогорічного керівника дитячих таборів пані М. Гименець, якій допомагають „сестрички" і „братчики". Таборовички на закінчення матимуть відповідний „попис" набутих знань: пісень, деклямацій, танків. Гостям раді. До хлоп'ячого табору зголошено досі 40 учасників. На час хлоп'ячого табору зголошено досі 40 учасників. На час хлоп'ячого таборування, з уваги нате, що є можливість відокремленого приміщення, в таборі залишається також і обмежена кількість дівчаток. Хлоп'ячий табір, як і досі дівочий, вестиме пані Марія Гименець.

У неділю, 18-го липня, яка започатковує відзначування Тижня Поневолених Націй в обидвох каплицях Союзівки, католицькій і православній, будуть відправлені Служби Божі в намірені українського народу. Минулої неділі, 11-го липня, під час Служби Божої в католицькому обряді, прекрасно співав на швидку руку зорганізований і диригований проф. Романом Левицьким хор із працівників та гостей Союзівки.

У програмі культурно-розвагової імпрези в суботу ввечері виступлять: солістка Нюйорської міської опери Марія Лисогір, якій на фортепіяні акомпаніюватиме Оля Дмитрів, та артисти Ярослав Пінот і Оксана Рудакевичі з Філядельфії.

Після програми, як звичайно, будуть танці під вільним небом при звуках оркестри „Амор".

Тенісові першості СУАСТ-Схід відбудуться на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — В днях 17 і 18 липня відбудуться на відпочинковій оселі УНСоюзу — Союзівці традиційні вже щорічні тенісові першості Союзу Українсько - Американських Спортових Товариств — Схід, що є філією Української Спортової Централі Америки і Канади. Ці змагання за індивідуальну першість українських тенісистів на Сході ЗДА будуть проведені в окремих конкуренціях чоловіків, жінок, юнаків і юначок. Початок змагань визначений на 9-ту годину ранку в суботу. Влаштовує їх Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку, який веде дуже корисну працю у ділянці спортового виховання молоді. Діячі цього Клюбу є організаторами численних спортових імпрез, які відбуваються на Союзівці, завдяки допомозі і повній співпраці управи Союзівки, терен якої став культурним і спортовим центром нашої молоді.

Першості Сходу в тенісі започатковують літній сезон тенісу, якого завершенням стають великі тенісові першості Української Спортової Централі Америки і Канади, що їх також влаштовує вже по традиції Карпатський Лещетарський Клюб у трьох вільних від праці днях, зв'язаних із Днем Праці, на багатьох кортах Союзівки. Перед літнім сезоном управа Союзівки подбала про відповідне відновлення та приведення до найкращого стану усіх тенісових кортів.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ЄПИСКОП Я. ГАБРО ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В КИРИЛО-МЕТОДІЇВСЬКИХ СВЯТКУВАННЯХ

Ґюстон, Тексас. — В неділю 18 липня ц. р. за ініціятивою місцевої української католицької парафії відбудуться тут урочистості для відзначення місійної праці слов'янських Апостолів Кирила і Методія. В тих святкуваннях візьме участь Преосвященний Кир Ярослав Габро — шикаґівський Владика.

КОЛЬОРОВІ КАРТКИ ЕДВАРДА КОЗАКА „В 50-РІЧЧЯ УСС"

Ню Йорк. — Видавництво „Червона Калина" видало цього року, у зв'язку із 50-річчям Українських Січових Стрільців альбом кольорових карток відомого українського маляра і гумориста, редактора видавця „Лиса Микити" Едварда Козака. Альбом охоплює дванадцять мистецьких малюнків Едварда Козака — усні за сюжетами стрілецьких пісень „Їхав стрілець на війноньку", „Видиш, брате мій", „Хто живий, вставай", „А ми тую червону калину", „І снилося зночі дівчині", „Попереду Цяпка" та інші.

НОВА УПРАВА „УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ" В МАНІТОБІ

Вінніпеґ, Ман.. — В понеділок 21 червня 1965 р. відбулися тут загальні збори „Українського Театру" і на них обрано нову управу тієї корпорації. Президентом її став молодий вінніпеґський адвокат п. Мирон Огаренко, активний член корпорації. В управі залишився ще й дотеперішній президент Григор Ратуський, референт інформації п-на Є. Сочило, заступник президента і режисер Роман Михайлишин, секретар п-на Н. Щкреметка та скарбник Р. Гвайт, крім цього членами управи є: суддя І. Соломон, проф. Я. Рудницький, пані Марія Вавриков, посол М. Смеречанський, В. І. Свистун, та інші. На зборах був теж прочитаний звіт „Українського Театру", що охоплював час від 11 вересня 1963, коли цю установу заінкорпоровано, до 31 травня 1965, отже час, коли Театр поставив „Марусю" (1963), „Наталку-Полтавку" і „Запорожця за Дунаєм" (весна 1965). Постійним керівником Театру є Ярослав Семчишин, знаний бас-баритон, який постійно виступає на сценах Вінніпеґу.

НОВА ПРОТОІГУМЕНЯ СС. ВАСИЛІЯНОК У ЗДА

Філядельфія. — Новою протоігуменою Чина Василіянок у ЗДА стала — на місце Мати Евфрозини ЧСВВ — Мати Кармеля ЧСВВ, дотеперішня настоятелька Головного Дому СС Василіянок на Факс Чейзі у Філядельфії.

КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЛЕКТОРОМ В АФРИЦІ

Едмонтон. — Вліті 1965 року учитель Роман Пивовар буде лектором впродовж 6 тижнів у Африці. Він буде викладати у літній школі для африканських учителів. Канада вишле 20 учителів-лекторів до Африки цього літа. Р. Пивовар учителював у Альберті 14 років. Тепер він є віцепринципалом школи Честермір. Минулого року лектором у Африці був також канадійський українець Михайло Костик з Едмонтону.

ЗБІРКА ПОЕЗІЙ МИХАЙЛА ШАРИКА

Торонто. — Відомий із своїх спогадів п. н. „Діти війни", письменник і громадський діяч Михайло Шарик видає тепер збірку своїх патріотичних і ліричних поезій п. н. „Розсипані перли". Збірка матиме автобіографічний характер і буде ілюстрована багатьма фотографіями з життя автора.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ДЕНЬ І НІЧ

Озимий клин на Вінниччині цього року значно розширився, — пише 29 червня кореспондент „Радянської України". — А комбайновий парк залишився той самий. Як бути?

В колгоспі „Ударник", Немирівського району, п'ять комбайнів. На кожен з них садять в цьогорічні жнива по два комбайнеря. Працюватимуть на дві зміни.

ТРЕМБІТИ СПОВІСТИЛИ...

„Чабани з високих полонин і виноградарі з долини Тиси, лісоруби Рахівщини і гірники Солотвини разом з трудящими Ужгороду зібралися на центральному стадіоні. Високо в небо піднявся величезний червоний прапор з портретом Леніна.

Дзвінкоголосі трембіти сповістили про початок „свята" з нагоди 20-річчя возз'єднання Закарпатської України з радянською Україною. („Радянська Україна" з 29 червня).

СКАЧИ ТАК, ЯК ПАРТІЯ КАЖЕ

Партійний секретар Рівенської области пише в „Радянській Україні" з 29 червня, що небагато часу минуло, відколи в Москві ухвалили рішення про сільське господарство, а „вже відчутні їх благотворні наслідки." Це видно зокрема, в галузі тваринництва. Заготовлено молока майже на 15 тисяч тонн більше.

І ВОДИ ЖАЛКО

Фейлетоніст К. Босенко у „Радянській Україні" з 29 червня пише, що без води ні промови не виголосиш, ні капронових панчіх не зробиш, ні борщу не звариш... Далі він уже без гумору починає картати „водомарнотратників". Відома річ, є вони всюди є. Та чомусь особливо дісталося тим, хто має десять соток гектару приватного городу, де ростуть „і редька, і помідори, і огірки, і морква, і петрушка, і різне таке зілля"...

Не без обурення фейлетоніст каже: прикрутить такий чоловік кишку до водопровідної мережі, і вода переливається з водопроводу на город.

БІЛА РІКА

Біла ріка, — так називає молоко „Рабочая Газета" з 29 червня.

Начальник сектору молочної промисловости пише, що виробництво молока та молочних харчів в Україні на вимогу партії неухильно росте. З початку року уже дано на 20 тисяч тонн масла більше, ніж передбачалося. За роки семирічки вн Україні побудували понад 50 нових фабрик перероблення молока. У Києві, Одесі та Донецькому появилася новинка, — розповідає начальник, — молоко в паперових пакетах. На черзі — дієтичний молочний харч — йоґурт.

ОДНОМУ — ЗА ВОЛГУ, А ДВОМ — ЗА ДУНАЙ

„Радянська Україна" з 27 червня надрукувала „Студентський вальс" (слова — Андрія Малишка, музика — Платона Майбороди). У вальсі — також своєрідна „цілинна романтика" для українських студентів:

А завтра доріженки всіх
розведуть —
Заграй нам, гітаро, заграй!
Одному за Волгу послалася
путь,
А двом — аж за тихий
Дунай.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorised July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Надія на Америку

Багато у світі є надій на Америку. Сміливо можна твердити, що навряд чи є в світі волелюбна людина або нація, яка не зв'язувала б з Америкою якоїсь надії. Але не про ці — можна б сказати — ґльобальні надії на Америку тут мова, хоч і ці надії, які маємо на думці, є їх частиною.

Ми мали нагоду розмовляти з одною жінкою-селянкою, яка недавно приїхала до Америки з нашого колись галицького, а тепер „радянського" села, переживши польську „конституцію", німецьке „генерал-губернаторство" і большевицьке „визволення". Багато цікавого, дуже цікавого, можна почути від такої людини, що сприймає життя найбільш безпосередньо, часто інстинктово.

Наша співрозмовниця говорить майже літературною мовою. Зникло таке колись типове для галицького села „сі", натомість лексикон збільшився багатьма гарними українськими літературними словами і зворотами. Але це — тільки один бік медалі. З другого ж боку, коли розмова заходить про працю чи владу, вражають уживані у великій мірі російські, часом дещо зукраїнізовані слова і звороти. Зразу видно: земля українська, українська людина, але влада — чужа, російська.

На селі, як і в місті — біда. Колгоспник і робітник заробляють від 60 до 90 рублів місячно, ціни неймовірно високі, до того ж бракує товарів першої потреби. Церкви одну за одною закривають, і не багато їх уже по селах залишилося. Люди переконані, що деякі з небагатьох священиків, які ще залишилися, це аґенти влади, і не мають до них довір'я. Будівельна ситуація по селах поліпшилася: якщо колгоспникові пощастить вигодувати корову, то за неї він може дістати дерево на хату, і навіть допоможуть її збудувати. Поліпшилася медична опіка, хоч бракує медикаментів. Хто може, втікає до міста. Головним засобом прожитку є крадежі. Не вкрадеш — не маєш, кажуть усі, включно із „бриґадирами" та іншими підганячами.

У неділі і вільні від праці дні, яких не багато, село — „чиста Америка": дівчата і хлопці, жінки й чоловіки — кожне має на собі щось або і все, від голови до ніг,з-за океану. Між хлопцями, — каже наша співрозмовниця, — найбільший попит мають тепер вузенькі американські штани, а між дівчатами — американські суконки і взуття. Постачають їх, очевидно, рідні і приятелі з Америки, солено оплачуючи совєтський гарач-мито. І коли наша співрозмовниця виїжджала до Америки , то загальне прохання було: напишіть нам про американську моду!

З розмови висновок недвозначний: навіть у таких щоденних справах, як одяг, музика і поведінка, населення не тільки міста, але й села інстинктово відкидає совєтське і волів тужить за американським. Жадного впливу не має ані з кожним днем посилювана совєтська пропаґанда проти „американської гарячки", ані навіть наявна всюди і в кожного свідомість, що одного дня можуть знову повернутись драконські репресії: нарід прагне американського у виразному протиставленні до совєтського.

Зміни в Польщі

Широкий відгомін серед польської еміґрації і також в західній пресі викликали проведені в Польщі наприкінці червня ц. р. зміни, зокрема підпорядкування польських елітарних військ, т. зв. служби безпеки, безпосередньо міністрові оборони. Досі ці з'єднання перебували під командуванням і в диспозиції міністра внутрішніх справ, що ним є ославлений польський „каґебіст", генерал Мєчислав Мочар.

Визначувані як „Корпус внутрішньої безпеки", ці зорґанізовані мілітарно відділи політичної поліції відігравали в Польщі ролю подібну до сталінських військ НКВД. До 1956 року жертвою цього „корпусу безпеки" стали не лише десятки тисяч безневинних польських громадян, але й чимало комуністів, між ними навіть і теперішній секретар польської компартії Владислав Гомулка, який, прийшовши в 1956 році до влади, значно обмежив компетенції і впливи зненавидженої населенням „безпеки". Згодом Гомулка під тиском ортодоксальних комуністичних кіл був примушений привернути „корпусові безпеки" ширшу „свободу діяння" і навіть покликав до його керівництва ославленого своїм терором ген. М. Мочара.

Західні коментатори пробують вияснювати цю зміну, як ніби „відставку" всесильного ген. М. Мочара, або ж просто, як намагання Гомулки балянсувати впливи окремих секторів комуністичної партії. Беручи до уваги „активність" ген. Мочара в очолюваному ним комбатантському „Союзі борців за свободу і демократію", треба думати, що функції і компетенції ген. Мочара поширено на зовнішній відтинок — з завданням розкласти і здемобілізувати польську еміґрацію, зламати її спротив у відношенні до комуністичного режиму в Польщі. А це завдання для Варшави й Москви важливіше, як очолювання „Корпусу безпеки".

В. Кедровський

ПРОТЕСТИ НЕ ДАЮТЬ БАЖАНИХ НАСЛІДКІВ

У „Свободі" з 2-го липня вміщено статтю Оксани Савойка - Мізь п. з. „Ту Гум Іт Мей Консерн". Авторка цілком слушно обурюється тим, що в американських підручниках і енциклопедіях наводиться фальшиві дані з української історії і Україну трактується, як „Росію", з самих початків її існування. Авторка закликає українців надсилати свої протести проти цього до редакторів та видавців підручників і енциклопедій.

Справа з перекручуванням історії України, а з тим і підшиванням Московщини до історії України не конче залежить від доброї чи злої волі упорядників американських підручників та енциклопедій. Учені ЗДА й інших країн, пишучи історію Росії, а з нею й України, користуються здебільша матеріялами російських істориків. Для того, щоб написати правдиву історію, треба мати доступ до архівних матеріялів, а такого доступу чужинці - історики не мають. До того ж вони не завжди здають собі справу з того, що російські історики традиційно пишуть історію України і Росії в шовіністичному дусі.

Це виразно ствердив свого часу Катошихін, піддячий московського Посольського Приказу у зв'язку з Переяславською угодою:

„Пішут оні (аґенти московського уряду) в статейних спісках не протів того, как говорено, (а) прекрасно, разумно, висловлюючи свой разум на обманства, через то, чтоб достать у царя себе честь і жалованіє большоє; не срамятся того творіті, понеже о том, кто на ніх может о таком дєлє об'явіть. Для чего так творят? Для того: російскаго государства люді пріродою своею спєсіви, необичнис ко всякому дєлу, понєже в государствє своєм наученія нікакого доброго не імєют і не присмлют, кромє спєсівства і безстидства, і ненавісті, і неправди". (Ювілейний Збірник на пошану акад. Д. Багалія, стор. 581, Київ, 1927 р.).

Оце — найкраще свідчення, як російські історики перекручують події, припасовуючи їх до інтересів московського імперіялізму та до бажання правителів. Це систематично переводилося й тепер переводиться. Російська цензура не пропускала до друку того, що не відповідало інтересам російської великодержавности, а ще раніше московської експансії і політики злиття всіх навколишніх народів в одну імперію.

Найбільшою жертвою такого фальшування впала історія старої Русько - Української держави, себто Київської Руси. Вона завжди ставала впоперек московського горла своєю високою культурою, яку російські історики намагаються включити до історії напівдикої Московщини, що в часах Київської Руси борсалася в своїх болотах і пралісах. Про це можна знайти багато матеріялів у 12-томовій „Історії Государства Російського" Е. Карамзіна, що була закінчена друком у 1845 році. Автор цієї історії подає в примітках дуже багато виписів з архівних документів, які свідчать про цілковиту відрубність московської держави, з самих початків її організації, від Київської Руси.

В днях 11-18 листопада 1930 року на засіданнях Українського Історично-Філологічного Т-ва в Празі відбулася дискусія над питанням: Откуда есть пошла Руская земля". Ця дискусія була викликана надрукованою в „Літературно - Науковому Вістнику" за 1930 рік статтею проф. Кордуби, який, ідучи за твердженням російських істориків, сполучив історію Київської Руси з історією Московщини.

Основну доповідь в дискусії виголосив проф. академік С. Смаль - Стоцький, який ствердив, що „на протязі 9 і 10 віків склалася могутня держава в Києві Русь. Ця держава, до якої ввійшли давніше окремі племена поляни, деревляни, сіверяни, волиняни, тиверці і уличі, згодом об'єднала всі ці племена в один спільний політичний, а також в один етнічний, культурний і економічний організм, дійсно в одну націю в теперішньому значенні. Часу для того на протязі яких 400 літ було досить".

Далі проф. С. Смаль-Стоцький сказав: „Назва Русь належала передусім Київській Державі, це доказав Грушевський так знаменито, що й російські історики, які давніше уважали Русь одним спільним загальноруським політичним, культурним і економічним організмом, такої думки назагал відреклися".

Про початки Московської держави проф. С. О. Смаль-Стоцький говорив: „На цей зразок почали далі на півночі поодинокі князі з київської династії організувати ті племена східньослов'янські, які від самого початку були поза межами властивої Руси, а тільки короткий час, як завойовані, платили Русі дань. Так у 12-му віці покладено підвалини під організацію Московщини князями руського роду, потомками Володимира Святого і Володимира Мономаха. Організація відбулася, як уже сказано, на зовсім інших засадах і відразу вороже ставилася до Київської Руси. Свідомости або почуття якоїсь національної, або хоч би етнічної єдности з Київською Руссю там не було. Етнічний склад Московщини справді зовсім інший вже хоч би тому, що вона виросла на території фінських народів... До цього треба додати, що в „Матеріялах до історії картографії України", зібраних акад. В. Кордтом і виданих у Києві Всеукраїнською Академією Наук в 1931 році, перший раз на мапах в кінці 16-го століття з'являється зазначення „Русія", а разом з тим і „Московщина". До того часу все означувано Московщину, як „Московське князівство".

З твердженнями проф. С. Смаль - Стоцького згодилися всі учасники конференції, і деякі його позиції вони підтвердили та скріпили.

На жаль, є ще й тепер українські історики, які зв'язують початки Київської Руси з початками московської історії, підпираючи тим фальшиві твердження російських істориків.

Акад. Д. Багалій, публікуючи таємні документи російського уряду проти українського і чеського слов'янофільства, пише, що в Росії „професори в своїх наукових розвідках мусіли шукати не правди, а проводити ті думки, яких бажало правительство — це було вже знищенням і псуванням науки".

З приводу праць російських істориків петербурзький професор Бодуен де Куртене писав: „Є „учені", які заплющують очі і затуляють вуха на мову фактів, підкуплені чи то в звичайному значенні цього виразу заінтересованістю в тім уряду або партії, чи через отуманення шовінізмом та фанатизмом, і в зв'язку з цим фальшуючи об'єктивну речевість". (Гермайзе, „Український археологічний збірник", Київ, 1926).

Особливо виразно таке брехливе перекручування історії виявляється в писаннях комуністичних „учених". Вони старанно дотримуються інструкції ч. 201 російського Департаменту Поліції з 4 лютого 1914 року, в якій наказувано фальшувати науку в користь російської великодержавности, підкуповувати письменників та редакції часописів, вчити в початкових, середніх і високих школах, що назва України походить від того, що вона була окраїною, пограниччям Московщини і ніколи не була самостійною державою, окремою землею.

Отже, історики - чужинці, укладаючи свої підручники та пишучи свої статті в енциклопедіях на основі праць московських істориків, фактично виконують інструкцію число 201 російського Департаменту Поліції.

Ніякі протести проти неправдивого трактування української історії чужинцями не можуть дати позитивних наслідків, коли ми не дамо правдивих наукових доказів, таких доказів, які переконливо заперечать російські фальсифікації. Це завдання лежить на наших істориках поза межами большевицької деспотії. Матеріялів для виявлення історичної правди є досить поза кордонами СССР в працях українських і навіть таких російських істориків, як Ключевський і Покровський. Треба лише ці матеріяли зібрати, впорядкувати й видати в англійській мові. Тоді, протестуючи проти неправди, що появляється в американських шкільних підручниках і енциклопедіях, можна буде свої протести підпирати науковими даними. А без цього ніякі протести не дадуть позитивних наслідків.

● В Південно-африканському Союзі 452 особи засуджено на в'язничні кари разом 2.339 років за „злочини" — приналежности до нелегального Африканського Національного Конгресу, грошового підтримування його, участи в його зборах і т. п. Коло 3.000 жінок і дітей опинились внаслідку тих засудів без ніяких засобів до життя. Біло-расовий уряд безпощадно переслідує всіх своїх опонентів.

Леся Лисак

ЗАМІСТЬ РЕПОРТАЖУ

Коли б я була репортеркою місцевої американської газети, я стояла б 23 червня вже від самого ранку на хідником головної вулиці нашого міста з фотоапаратом і нотатником у руках. Бо там мала проходити „парада" веселих, гамірливих „джейсі" — членів „Джуньйор Чембер ов камерс", що з'їхалися до Боффало на річну конвенцію.

Коли б я була репортеркою місцевої американської газети, я напевно зовсім інакше дивилась би на цей веселий, кольоровий похід. Я дивилась би очима читачів цієї газети, які хотіли б знати скільки тисяч молодих „бизнесменів" та їхніх дружин пройшло вулицями міста, який стейт був найкраще репрезентований, чия оркестра була найліпшою і котра „міс стейт" найкращою.

І я напевно написала б у першу чергу про безжурний настрій учасників паради, про їхні молоді, усміхнені обличчя, про те, як вони роздавали глядачам на вулиці квіти та солодощі. Я напевно описала б найбільш помислові та найбільш імпозантні „„фловтс" — експонати, я згадала б про цікаву групу дівчат у стилізованих костюмах соняшників із стейту Месачузетс, про повних верви „ковбоїв" із Монтани, про прекрасну королеву Азалій з Алабами...

Я писала б про це все так, щоб читачі, які не бачили паради, могли відтворити собі в уяві симфонію руху, кольору й звуку.

Але того червневого ранку я дивилася на веселий похід не очима американського репортера, а очима — як написано в моїх документах — „громадянки українського походження". І тому я бачила все це в дещо іншому світлі, як решта глядачів. Для них найважливішою справою були „фловтс", кольорові костюми та дівчата - красуні. Для них — ця радісна маніфестація розмаху, молодости й добробуту — це щось самозрозуміле, щось зовсім природнє, щось, що не могло б бути інакшим...

Але люди, що в їхніх пашпортах написано „громадяни українського походження", знають, що може бути інакше. Знають, бо це трапилося в країні, яка колись була їхньою батьківщиною. І тому в них родяться рефлексії, які на перший погляд не мають нічого спільного з безжурним настроєм паради. Ці рефлексії приходять на вид транспаренту, який посувається на самому переді. Під гаслом, виписаним на транспаренті, проходить теж ввесь з'їзд „Джейсі". А воно звучить: „Фрі мен тру фрі ентерпрайз". — Вільні люди через вільну ініціятиву.

Це вже щось більше, куди важливіше від звичайного річного з'їзду комерційної організації. Це вже напрямна, це вже ідея... Ідея волі людини. І заразом дуже доцільна пригадка. Пригадка дуже старої істини, що була так добре відома першим будівничим американської незалежности й державности. Відома тим, що закладали фундаменти під потугу. Відома піонерам. Але діти піонерів можуть з часом перестати призадумуватися над нею і вважати її за річ буденну, їм належну.

Ті, що прийшли на світ і виросли в цій країні — ніколи не переживали таких чорно - пам'ятних днів, як колись „громадяни українського походження". Днів, коли зайди з емблемою серпа і молота та червоною зіркою — прийшли їх „визволяти". „Визволяти" від приватної власности в першу чергу. Від „буржуазних" дорібків, від надбань, що постали завдяки особистій ініціятиві одиниці. Від усього того, що тепер зветься „фрі ентерпрайз".

І ці ворожі зайди зруйнували в дуже короткому часі те, що будувалось довгими роками. Будувалось майже з нічого — а властиво з труду сильних духом, підприємливих, зарадних і помислових одиниць. Людей, що хотіли піднести вбогу, рільничу, всіми використовувану країну до рівня інших европейських країн. Людей, що свого часу створили „Маслосоюз", „Центросоюз", „Сільського Господаря", „Українську Щадницю", що будували „Фортуну", „Калину" „Альое" — й багато інших — хай невеликих, але тоді важливих баз економічного розвитку. Всіх тих людей, що творили матеріяльні добра не лише заради власних прибутків, але також з думкою про всю українську спільноту. Всіх тих, що вірили в силу „фрі ентерпрайз", хоч може не знали цього слова... І всіх їх здебільша, як „дрібнобуржуазний елемент" — фізично знищив ворог...

**

Сьогодні цей самий режим, що колись „визволяв" нас від „пережитків капіталізму" — з одежею включно — старається затерти в пам'яті поневолених слово, що означає вільну ініціятиву одиниці. Цьому слову надає зневажливого, згірдливого звучання. Забруднює вульґарними епітетами, які часто - густо посилає теж на нашу адресу — адресу „буржуазних недобитків". Але ця примітивна лайка не справляє вже ні на кого найменшого враження. Вона звучить — безсильно. Бо для „громадян українського походження" існують у вільному світі всі можливості „фрі ентерпрайз". Треба тільки хотіти — і вміти їх використати. І то не лише в ім'я власного росту, власної сили, але й з думкою про майбутнє. Бо в завтрішньому світі не буде місця для народів - павперів.

Хай „фрі ентерпрайз" — у найкращому розумінні — стане модерною зброєю тих, що не перестали любити залишеної батьківщини.

КОЛИ Б...

Коли б твоє серце,
мов книга,
Розкрилося передо мною,
Напевно, розтанула б крига,
Повіяло б п'янко весною.
І може б, любов,
як поема,
Прорвалась живими словами.

Та, мабуть,
і в серці твоєму
Читать треба вміть
між рядками.

ЛІДІЯ КОЛЕСНИКОВА

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ТАБІР" ЧИ „ЛАҐЕР"?

У „Свободі" вже були спроби на означення цього поняття. Думаю, що тут найкраще вияснення можна знайти в книжці А. Княжинського „На дні СССР". Бл. п. А. Княжинський, людина вчена, відбув десять літ у совєтському лаґері, і тому, думаю, він дав ясне, чітке означення того поняття. На його думку: „так і треба було б зберегти послідовно назву „лаґер", не українізуючи її на „табір" — бо за вимогами психології мови не годиться перекладати на іншу мову такі вислови, що в оригіналі мають своє точно означене поняття".

Слово „табір" в українській мові в'яжеться з поняттям відпочинку, радощів, сміху. Воно наповнене в українській мові змістом соняшного життя, що не знає знущання, визиску, зневажання людської чести, садизму. І хоч слово „лаґер" германського походження і в московську мову прийшло з німецької мови, належить воно до тієї маси слів чужомовного походження, що в московській мові защепилися, набравши типово московського духа. Тому, уживаючи, замість слова „лаґер", українське „табір", робимо це лише з огляду на те, що в нашій пресі і літературі воно широко защепилось, хоч і не у властивому значенні".

Іван Івахів

Денвер, Коло.

СТАНЬМО В ОБОРОНІ ПРАВДИ

Сердечно вітаю допис Оксани Савойка - Мізь („Ту гум іт мей консерн"). Думаю, що вона написала не лише до „Свободи", а також і до д-ра Вілляма Нолті, адресу якого подала в кінці свого допису.

„Кілька місяців тому, придбавши „Ди Ворлд Бук Енциклопедія", я вже не раз збиралася написати до видавництва енциклопедії про своє обурення з приводу перекручення фактів про Україну. Та все якось відкладала на „завтра'. Однак, під впливом згаданого вище допису, мій лист уже пішов до д-ра В. Нолта. І в тому листі наприкінці зазначено адреси, на які треба звертатися за точними інформаціями про історію України.

Не знати, який буде результат, але мовчати ми не можемо. Я цілковито підтримую пропозицію пані О. Савойко-Мізь якнайбільше висилати таких листів. Отже всі, кому дороге минуле нашого народу і нашої поневоленої України, станьмо в обороні правди.

Наталка Буняк

Нюарк

СВОБОДА SVOBODA
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УН-Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Августин Штефан

ЗАКАРПАТТЯ РОКУ 1914-ГО

(7)

Свою єпископальну діяльність розпочав єпископ Папп з добрим знанням матеріяльних потреб своїх парохій, але із слабим знанням своїх вірників. Не знаючи мови вірників (урядова мова парохій була мадярська), він не міг мати безпосередніх інформацій і мусів часто послуговуватися порадою своїх мадярських звітодавців. Однак, єпископ Папп не був упереджений щодо українців і часто просив подати свою думку о. А. Волошина, о. Петра Гебея, о. д-ра Василя Гаджеґу та й інших вірних синів свого народу. Все таки він був переконаний, що єдина дорога до кращої майбутности закарпатців стати мадярами почуттям і мовно. Ту саму ідею пропаґував у своїм льокальнім часописі „Тісовельдь (Долина Тиси)" рахівський адвокат д-р Августин Штефан, пізніший губернатор в режимі Каролі і посол за ЧСР (далекий свояк автора).

Треба підкреслити, що єпископ Папп не переслідував священиків - русинів, навпаки, коли з вибухом війни мадярські уряди почали переслідувати „угрорусинів" і заарештували кілька десятків гр. - кат. священиків, єпископ успішно інтервеніював у прем'єра гр. Ст. Тиси, який припинив безпідставні арешти. Року 1914 мадярська влада розпочала акцію для знесення кирилиці з шкільних підручників та з церковних книг. Року 1915 владним розпорядком кирилиця в школах була замінена латинкою на підставі мадярської фонетики, але для переведення такої самої „реформи" в церковних книгах треба було згоди церковного уряду. Єпископ Папп рішуче виступив проти реформи, за що будапештські газети гостро його критикували. Однак, єпископ Папп не відступив, і йому вдалося охоронити кирилицю в церковних книгах. На сильний тиск мадярської влади запровадив він р. 1916 новий, григоріянський календар в мукачівській єпархії, що послужило до посилення православного руху.

В Чехо - Словацькій республіці єпископ Папп відмовився скласти обіт вірности і тому р. 1925 був видалений і дістав апостольську адміністратуру в Мішкольці, тих 25 парафій мукачівської єпархії, що після мирового договору залишились в Мадярщині. Помер р. 1945.

Більш аґресивним був новий пряшівський єпископ д-р Степан Новак (1879 - 1932), який походив із руської священичої родини[21]. По скінченні богословія склав теологічні іспити у Відні і в рр. 1906 - 1908 був вихователем дітей графа Моріца Палффі, австро - мадярського дипломата в Римі. Це дало йому можливість познайомитися з різними впливовими особами, які в 1913 р. допомогли йому стати єпископом в Пряшеві. Іменування його єпископом в дуже молодім віці викликало велике незадоволення серед духовенства. Не мавши належного життьового досвіду, наробив він багато хиб і за короткий час задовжив єпархію, а своєю безпощадною мадяризацією викликав в єпархії неспокої і тертя. На його діяльність припадає скасування кирилиці, що він охоче підтримував, і впровадження календаря нового стилю.

По приході чехів залишив Пряшів і переселився до Будапешту, де жив у великій нужді. Помер р. 1932.

Єпископом Крижевецької Єпархії р. 1914 був Юлій Дрогобецький[22] (1853 - 1934), який походив із Закарпаття; його батько був священиком у Крачунові біля Сиготa. По висвяченні став професором і згодом директором ужгородської учительської семінарії. Писав музичні статті, мав кілька церковних композицій і був добрим диригентом. Р. 1888 хор Ю. Дрогобецького здобув перше місце на конкурсі всіх хорів Мадярщини, внаслідок чого його вибрано головою Музичного Товариства Мадярщини. Р. 1891 іменовано Ю. Дрогобецького єпископом, щоб мадяризувати крижевецьку єпархію. Та він зовсім не мадяризував свою єпархію, хоч почувався мадярським патріотом. але брав вельми активну участь в публічнім житті і часто посередничав у суперечках між хорватами і мадярами. Був серйозним кандидатом на загребського римо. католицького архиєпископа. Цього місця не дістав, бо попередній архиєпископ, тоді вже кардинал Штросмаєр, вважав його за мадярофіла.

Ю. Дрогобецький вибудував гарну ґотицьку церкву у Крижівцях, де було лише кілька вірників, і дорогоцінну церкву в посілості єпископа в Прибічі, де не було ані одного вірника. Своїми надмірними витратами завів єпархію до матеріяльних турбот і тому р. 1914 дістав адміністратора о. д-ра Діонісія Нярадія, якому доручено матеріяльні справи. Єпископ Дрогобецький вийшов р. 1920 на пенсію, а р. 1934 помер.

Хоч д-р Діонісій Нярадій р. 1914 був тільки апостольським адміністратором і єпископом був висвячений лише р. 1915, подаємо його короткий життєпис, бо вже призабуто цього великого єпископа - мученика Закарпаття і славного українського патріота.

Діонисій Нярадій (1874 - 1940) народився в Руськім Керестурі, в Бачці. Середню школу і богословський семінар скінчив у Загребі і р. 1899 був висвячений. Спочатку був парохом у селі Шід, а по промоції доктором теології переходить до заґребського гр. - кат. семінару як префект і від р. 1902 як ректор. Р. 1915 був висвячений єпископом і р. 1920 перебрав крижевецьку єпархію. В рр. 1922 - 1927 був апостольським адміністратором пряшівської єпархії. Вернувшись додому, провадив далі свою харитативну й культурно-просвітну працю. Він жив не для себе: все, що мав, віддавав вдовам, сиротам, студентам, „Просвіті". Його українсько-патріотичне наставлення і праця не подобалися деяким, між іншим і кільком хорватським священикам. Треба знати, що в крижевецькій єпархії було біля 10 000 гр. - католиків сербського походження, з яких багато стали гарячими хорватськими патріотами.

Від листопада до кінця березня 1938 року єпископ Нярадій був апостольським адміністратором Карпатської України. Духовенство надзвичайно тепло поставилося до свого нового єпископа, навіть мадярофілам імпонувала його щирість і скромність.

Безпосередньо після окупації Карпатської України мадярська влада віддала єпископа Нярадія під брутальний домашній арешт. Два мадярські жандарми день і ніч стояли в його кімнаті і навіть у каплиці, коли він відправляв Службу Божу. По кількох днях жандарми вивезли його до Будапешту, де його випущено на волю з тим, що до Карпатської України не смів вертатись. Формальною причиною до цього було те, що сп. Нярадій був юґославським громадянином,

Вернувшися до Загребу, сп. Нярадій жертвенно помагав карпато - українським втікачам. Р. 1940 під час церковної візитації в парохії Мрзло Поле він нагло помер. Деякі люди говорили, що його отруїли.

Маляр Микола Бутович, що тоді в Югославії малював портрети єпископа, у своїй статті „Два портрети", вміщеній 2 вересня 1955 р. в „Свободі", пише: „Обидва ігумени (о. Онуфрій Бурдяк і о. Полікарп Булик) і здається іще хтось з отців оточення владики переконували його не їхати, бо це може скінчитися трагічно. Але він не дався переконати і, лагідно посміхаючись, сказав: „Я їду до нього сам і навіть без секретаря. Не може ж він бути такий неопанований і жадний пімсти, щоб зробити мені щось злого..."

[21] Українське Слово, Ужгород, 15 вересня 1932, чис. 15, стор. 2.
[22] Українське Слово, 22 лютого 1934, стор. 1.

ІЗ ХРОНІКИ НЮАРКУ

Свято Матері

Чо не найбільшим святом для всіх дітей, а зокрема і для нашої української дітвори є День Матері. На поневоленій батьківщині — Україні під окупаційним московським режимом такого дня, чи то свята як День Матері — немає.

В нас тут, в Америці, це виглядає зовсім інкше. Це свято визнано американським урядом, його відзначають скрізь і всюди. Відзначають урочисто. Тож 9-го травня 1965 р. церква Святого Вознесіння м. Нюарку Н. Дж., коли і вся Америка відзначає цей день, відзачила його спільно з організаціями Ю. ОДУМ-у та Рідною Школою.

По службі Божій от. прот. М. Харіщак відправив Панахиду по всіх померлих та загинулих матеріях на Рідних землях і в розсіянні, а опісля відправив молебень за всіх матерів, а зокрема і за здоров'я матерей нашої Парафії. Церковний хор під кер. дир. П. Шкварка проспівав всім матерям „Многая Літа".

По відправленню молебня всі парафіяни зайшли до церковної залі, де і відбулося свято. Його відкрила голова виховної комісії Ю. ОДУМ-у п-і Л. Приходько. Діти А. Самчук, В. Приходько та О. Степова продеклямували віршик „Христос воскрес", після чого хор Ю. ОДУМ-у проспівав кілька пісень. Диригував хором п. В. Пташинський, акомпаніювала його донечка Л. Пташинська. Доповідь про День Матері та його значення в нашій українській спільноті, виголосила вчителька Рідної Школи п-і Оля Матула.

В концертовій частині відбулися: виступи малих танцюристів. Найменші О. Федоренко, Р. Наливайко та Л. Думнич виконали один танок, а А. Наливайко, Г. Стройник та В. Степовий виконали „Козачок".

Танки підготовила балетмайстер п-і Олександра Зайченко. Грав на акордіоні п. А. Філімончук. Віршик „Мамам" продеклямувала 4-х річна дівчинка, учениця, першої кляси Рідної Школи — Ліда Думнич, а віршик „Для Матінки" продеклямував В. Філімончук. На закінчення Хор Філії ОДУМ-у під кер. дир. В. Пташинського проспівав кілька пісень. В цьому хорові окрім одумівок брали участь і мами. По цьому хорові старші Одумівки і мами, приготовивши вареники, частували ними всіх, хто ще залишався на залі по закінченню цієї досить добре підготованої імпрези.

Панхида по поляглих в Другій Світовій Війні

30 травня 1965 року (Меморіял дей), по Службі Божій на парафіяльному подвір'ю церкви Святого Вознесення, де стоїть символічна могила-пам'ятник в честь погибших вояків, членів парафії Свято-Вознесенської Церкви, які загинули в другій світовій війні в боротьбі за волю а це: Степан Фік, Михайло Доля, Едвард Стецик, Георг Швець, Василь Кравчук, Степан Бартник, Михайло Цварун, Іван Розек та Георг Габорський була відправлена урочиста Панахида. На Панахиду прибули в своїх уніформах Американсько - Українські Ветерани, учасники боїв другої світової війни, чисельне членство Юного і Старшого ОДУМ-у в своїх одностроях та багато вірних і гостей.

Перед Панахидою молитву за поляглих в англійській мові прочитав капелян — старшина Американсько-Українських Ветеранів А. Мельничук. По молитві один з провідників М. Литвин подав салют, по якому всі стали на струнко, а студент коледжу М. Шкварко відспівав Американський Гимн.

Панахиду відправив от. прот. М. Харіщак в супроводі церковного хору під дир. п. П. Шкварко.

По закінченні Панахиди і відспівання „Вічная Пам'ять", члени ОДУМ-у проспівали молитву за Україну „Боже Великий".

Участь у Фестивалю.

6-го червня 1965 року Рідна Школа при церкві Святого Вознесіння в Нюарку брала участь у Фестивалю Парафіяльних Шкіл, що його заплянувала Консисторія Української Православної Церкви в Бавнд Бруку. Учні з Рідної Школи дали на фестивалю ряд точок, а саме: Хор під кер. дир. В. Пташинського проспівав декілька пісень. Гурт дівчаток учениць - школярок під кер. п-і Е. Степової в українських строях виконали вправу „Журавлі". Рецитацію „Христос Воскрес", в якій брали участь: Самчук Антонія, Приходько Валя та Степова Оля, підготовила п-і Л. Приходько. Квартет в складі: кер. квартету п. В. Кирейко — мандоліна, В. Приходько — піяно, П. Гаврюшенко — акордіон та О. і В. Степові — скрипки при деклямації учня П. Радомськаго виконали твір на слова Т. Шевченка — „Реве та стогне Дніпр широкий".

На фестивалі були присутні настоятель церкви о. прот. М. Харіщак та всі учителі Рідної Школи, учні та велика кількість батьків та парафіян Церкви Св. Вознесенія.

Закінчення Шкільного Року.

Закінчення шкільного року в Парафіяльній Школі Церкви Святого Вознесіння, розпочато 12-го червня ц. р. іспитами в усіх п'яти клясах. При іспитах були присутні представники батьків та інспектори. Друга частина закінчення шкільного року, розпочата в п'ятницю 18-го червня загальною сповіддю всіх учнів Парафіяльної школи. П'ять учнів сповідь приймали вперше. В суботу 19-го червня була відправлена Служба Божа, після якої всі учні прийняли Святе Причастя. По Причастю в церковній залі відбулася перекуска, а опісля вручення свідоцтв учням школи.

За столом засіли: настоятель церкви св. Воскресіння о. прот. М. Харіщак та вчителі: проф. І. Гончаренко, проф. В. Діберт, вчителі: О. Матула, Н. Гончаренко, О. Павленко, вчителька англомовної кляси п-і А. Федоренко та голова Батьківського Комітету П. Матула.

На залі було 30 учнів. Було багато присутніх як батьків дітей так і гостей.

Загальні підсумки про перебіг навчання в Рідній Школі протягом року зробив голова Батьківського Комітету інж. П. Матула. Він згадав про досягнення в школі, а зокрема про добірний та високоякісний склад вчителів, про систематичність навчання в школі, про добрі осяги науки дітей в школі, рівнож згадав про ті недоліки, з якими приходилось боротися, а це здебільша те, що помічався брак приміщення, зокрема для англомовної кляси, яка мусила провадити навчання в церковній залі. Опісля була роздача свідоцтв учням, при чому вчителі висловлювали свої побажання на наступний рік.

На закінчення от. прот. М. Харіщак від свого імені та від імені Парафіяльного Уряду висловив задоволення в успішному закінченню навчального року та подякував всім учителям та Батьківському Комітетові за їхню працю з дітьми на шкільній ниві.

К. Степовий

Пластприят в Ню Гейвені, Конн., працює

В минулому 1964 р. нова Управа Пластприяту — головою була Олександра Кизик — поза співпрацею з Пластовою Станицею, влаштувала кілька імпрез, які крім матеріяльних користей дали і моральне вдоволення і запоруку, що при мінімальному зусиллю і добрій волі можна знайти спільну мову з батьками.

З тих імпрез варто згадати наш „Чайний Вечір", „Різдвяну імпрезу" при співпраці місцевого Відділу УМІ. Цікавий теж був реферат письменниці пластунки Лесі Храпливої: „Національне виховання молоді".

Нова Управа Пластприяту проявляє ініціятиву і в цьому році і 23 травня влаштувала в залі Укр. Народного Дому Чайний Вечір.

Вітаючи, в імені Управи Пластприяту, зібраних гостей, пластову станицю та референтку новацтва з КПС п-і Н. Кулинич, я мала честь привітати присутню п. Кошиць, дружину славної пам'яті Олександра Кошиця. Хочу теж висловити подяку п. Нижанківській, яка прийняла наше запрошення і завітала до нас та привезла із собою частину цінної колекції укр. вишивок, власність слав. пам. Ненадкевич, а також колекцію дорогоцінних писанок. Деякі з них, справді музейної вартости писанки, писала п. Кошиць 30 років тому.

Доповідь п. Нижанківської присутні слухали з зацікавленням. Я впевнена, що п. Нижанківська таки заохотила неодну з пань до вишивання, розповідаючи про п. Нети всіх пань та молодих дівкісні експонати цієї галузі нашого народного мистецтва. Пластприят, при співпраці СУМА плянує виставку укр. вишивок. До тієї виставки хочемо дійти власними силами. Нашим бажанням є зацікавити всіх пань та молодих дівчат вишиванням. Оголошено вже курс вишивання. Ми є в щасливому положенню, що маємо когось, що справді на цьому розуміється та безінтересовно курс поведе. Пані П. Витвицька, знана не тільки в Ню-Гейвені, але й поза його межами.

Вертаючись до нашого „Чайного Вечора", хочу ще додати, що програму виповнило новацтво в такому порядку: фортепіянове сольо Нестора Цибрівського, ритмічні вправи групи новаків з синьо-жовтими прапорами, в'язанку укр. нар. пісень на чельо і на фортепіян виконали Нестор і Орися Цибрівські, два нар. танки в мальовничих строях (Рома Лаврович і Роксоляна Гладка), ритмічні вправи із синьо-жовтими лентами новачок, та на кінець збірна мелодеклямація „Заклик" — слова І. Савицької, музика Фоменка. Фортепіяновий супровід Люба Гіна, Орися Цибрівська та Христя Лукомська.

Наш Пластприят працює! А працює завдяки батькам, які зрозуміли, що працюють не для одиниць, а самі для себе, для своїх дітей. Життьовий досвід вчить, що стояти осторонь суспільних діл таки не можна!

Н. Цибрівська
голова Пластприяту

● У Відні сконфісковано книжку Ганса Ціглера „Гітлер, як його знак", видану в одному видавництві у Геттінґені в Західній Німеччині. Автор називає себе приятелем Гітлера і твердить, що Гітлер нічого не знав про масові екзекуції, виконувані над жидами, та що взагалі був людиною гуманною і толерантною.

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВЛЯЄТЬСЯ В ТИЖНІ ВІД 19 ДО 24 ЛИПНЯ

Як уже відомо з інших повідомлень, щоденник „Свобода" і англомовний „Український Тижневик" не появлятимуться в тижні від 19 до 24-го липня. Причиною цієї затримки є те, що „Свобода" й „Український Тижневик" зміняють свій формат, достосовуючи його до стандартного формату американських газет, і це вимагає цілого ряду технічних переставок, як також деяких змін у друкарських машинах, що й будуть переведені впродовж згаданого тижня. „Свобода", що друкуватиметься в понеділок 26-го липня з датою вівтірка, 27-го липня, появиться вже в новому форматі.

✝

Свято - Миколаївська Парафія УАПЦ в Алентавні, ділиться з Українською Великою Громадою за океаном сумною вісткою, що 7-го липня 1965 р. о 10-ій годині вечора, в присутності друзів, після тяжкої і довгої хвороби, та прийняття Найсвятіших Тайн, на повному 75-му році життя, відійшов у Вічність,

СМИРЕННИЙ БРАТ

Федір Прокопович ШЕПЕЛЬ

Покійний народився в селі Засулля, Роменського повіту в старій Гетьманщині — Полтавщині. З дідів і прадідів — козак, хлібороб, владар і охоронець степу! Будівник Української Народної Республіки. Розкулачений і гнаний, як „ворог народу" сталінською диктатурою. В 1931 році змушений виїхати з України, та перемігши верхів'я Кавказьких гір, опинився в Ірані. Там 26 років працював майстерним робітником, і вивчив іранську мову. Літом 1957 року — дістався до Країни Волі — Вашингтона. Тут 7 років працював на фабриці в Грейнланді — Пенсильвенії. Був побожним і жертвенним. Дома залишив родину.

Заупокійна Служба Божа за спочилого брата Федора, була віделужена в суботу о 10-ій год. рано в церкві Св. Миколая в Алентавні, в цей же день, о 8-ій год. вечора в каплиці погребника Стефана Когута, відбувся урочистий Похорон, що його віделужили: Митрофорний Протоєрей о. К. Даниленко-Даниленський, Протоєрей Віталій Коваленко, з участю Парафіяльного Хору св. Миколая.

У понеділок 12-го липня 1965 р. останки небіжчика брата Федора, перевезено до місця Вічного Спочинку та віддані землі на Українському Національному Кладбищі в Бавнд Бруку, Н. Дж. і відправлено надгробну Літію.

Спи, спокійно Дорогий Земляче-Друже Федоре! Нехай чужа земля легко впаде на Твої груди, а Україна-Мати Тебе не забуде!

В сльозах схиляють свої голови перед Тобою:
в Україні:
дружина — МАРІЯ
рідні брати — ВАСИЛЬ і ПОРФИРІЙ
рідна сестриця — ГАННА
рідна племінниця — ВАРЯ із Засулля

✝

Жалібним словом сповіщаємо Українських Бібліотекарів Америки й Канади та всю Українську Громадськість, що дня 28-го червня 1965 р. відійшов у Вічність, на 56-му році життя

Д-Р ЕКОН. НАУК, МГР БІБЛ.-ЗНАВСТВА

ЯРОСЛАВ СУШКІВ

Член нашого Товариства, глибоко відданий справам виховання і освіти Бібліотекар Католицької Семінарії Боромео в Уіклиф, Огайо.
ВІЧНА ТОБІ ПАМ'ЯТЬ ДОРОГИЙ ДРУЖЕ!

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ АМЕРИКИ

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

До

УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ МІСТА ЧІКАГО!

Український Спортовий Клюб в Ню Йорку почувається до милого обов'язку зложити отцією дорогою як найсердечнішу подяку за Вашу велику підтримку та надзвичайно прихильне та щире відношення до нашої команди за час її побуту в днях 3 та 4-го липня ц. р. в Чікаґо.

Завдяки Вашій піддержці наша команда цілком не відчувала, що находиться на чужому терені, і тому заграла свої вирішальні змагання за чашу США з німецьким Спортовим Клюбом Ганзою з належним успіхом. Ви своєю поставою доказали, що наш успіх треба уважати загально-українським і що Ви до нього у великій мірі спричинилися.

Зокрема щиро дякуємо Всеч. о. Віцеканцлерові Романові Костюкові за заохочуючі слова на радіо-програмі, як рівнож цілому активові УАСТ „ЛЕВИ" за моральну й матеріяльну підтримку УСК-івцям. Наша сердечна подяка Всеч. отцям Костюкові, Свищукові, Корчинському і Чинченкові за ушанування цих змагань своєю присутністю.

Дальше дякуємо з цілого серця мґр. Романові Припханові, інж. О. Клюфасові, п. Дзядикові, п. Малому, п. А. Клюфасові та п. О. Банахові за поміч та опіку над нашою командою від хвилини приїзду до Чікаґо аж до моменту відлету до Ню Йорку. Наша велика подяка належиться п. Романові Дублянкці за пропаганду на своїй радіо-програмі та за переведення інтерв'ю з капітаном команди п. Володимиром Шмотолохою (Дзюньом).

Дякуємо щиро за привіти квітами команді СУМА „КРИЛА" та Пластові з Чікаґо.

Наше особливе признання і подяка належиться Докторові Ахилеві Хрептовському, який не щадив ні часу, ні труду, ні гроша, щоб наші змагання за чашу Америки закінчилися успіхом і щоб цей успіх відзначити як тріюмф цілої української спільноти в Америці.

ЗА РАДУ ДИРЕКТОРІВ УСК-у:
Д-р Ярослав ВОЄВІДКА, голова
ЗА УПРАВУ УСК-у:
мґр. Зенон О. КОРЧИНСЬКИЙ, голова
Степан КАЧМАРСЬКИЙ, містоголова
Ярослав КУРОВИЦЬКИЙ, менаджер

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Наукові конференції в березні 1965-го року

Двома науковими конференціями УВАН у ЗДА вшанувала Шевченкову річницю: 6-го березня відбулась доповідь проф. Б. Мартоса — „Громадсько - політичні ідеї Т. Шевченка", 13-го березня була доповідь д-ра Ст. Ріпецького — „Київ і Львів у 1914 році під прапором Шевченкових ідей", під час якої влаштовано виставку оригінальних фотографій Шевченкового здвигу у Львові 28 червня 1914 р. з архіву Б-ва Українських Січових Стрільців.

27-го березня на науковому засіданні Літературознавчої Секції Вадим Лесич прочитав доповідь — „Зустрічі з сучасною польською поезією (з лябораторії перекладача).

Вечір Шевченкового слова

21-го березня Йосип Гірняк читав „Шевченкові заповіти" — монтаж із творів поета. Відкриття і вступне слово — Юрій Лавріненко.

Пам'яті д-ра Л. Чикаленка

10-го березня відбулись в Академії жалобні збори пам'яті д-ра Левка Чикаленка, археолога і дослідника примітивного мистецтва, одного із засновників Української Вільної Академії Наук у 1945 році, який помер 7-го березня в Ню Йорку. О. Архімович, О. Домбровський, В. Кедровський, В. Міяковський, Б. Ржепецький і О. Чикаленко говорили про різні аспекти наукової і громадсько - політичної діяльности покійного, що мала надзвичайно широкий діяпазон: він був учнем і співробітником видатного українського археолога Федора Вовка, мав свої оригінальні ідеї щодо виникнення орнаменту, був членом Української Центральної Ради і до дня смерти незломним громадянином Української Народної Республіки.

12-го березня відбулось засідання Президії УВАН у Канаді, на якому вшановано пам'ять д-ра Левка Чикаленка. Слово про покійного виголосив президент УВАН у Канаді, проф. Яр. Рудницький, схарактеризувавши його наукові праці, організаційну діяльність на полі культури й науки та його самого, як людину видатних обдаровань. Виступали д-р М. Мандрика і проф. К. Антонович.

Пожертви пам'яті Левка Чикаленка

„Прийміть цю скромну пожертву на Академію, яка була дорога Покійному" — написав один із жертводавців. Пожертви пам'яті Левка Чикаленка склали: Л. Марголіна — $25; по $20: Ю. Кафтан, родина Іщуків, Лада Туркало. По $15: Я. Білінський; по $10: З. Бориспоолець, О. Бражник, Ф. Бульбенко, Л. Дражевська, В. Кедровський, М. Коць, Б. Лотоцький, З. Мацик, Н. Пінковський, Д. Соловей, А. Шукейноць, Г. Яценко; по $5: О. і К. Архимовичі, Г. і Д. Бакуми, С. Бервицький, Л. Биковський, І. Вухницький, Ю. і М. Зеленські, Я. і Г. Зозулі, Ю. і О. Лукащук, Б. Мартос, А. і Ю. Нещадименко, М. Француженко, ЦК Вшанування Пам'яті Симона Петлюри; $4: Ю. Лавріненко, $3 — О. Буревій. Від різних осіб — $30.

Мистецькі виставки

14-го березня Фундація Академії і 28-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштували в залі церкви св. Івана Христителя в Ірвінгтоні виставку картин Олени Кульчицької і Софії Зарицької.

27-го березня відбулось закриття виставки малярських творів Надії Сомко і Сергія Макаренка.

Фундаментальна наукова публікація Ю. Шевельова

У виданні Колюмбійського університету вийшла книжка дійсного члена УВАН у ЗДА, проф. Юрія Шевельова, що є підсумком його багаторічних дослідів: George Y. Shevelov, A Prehistory of Slavic: The Historical Phonology of Common Slavic, 1965, XX + 662 сторінок.

Музей - Архів УВАН у ЗДА

У березні 1965-го року до Музею - Архіву надійшло: книжок 98, періодичних видань 508, ілюстративних матеріялів 96, різних 568, всього 1 306 одиниць, з того редакції надіслали 206 періодиків.

В нижній залі експоновано картини з фондів Музею у Франції. Для майбутньої експозиції випозичено у С. Пельца оригінальні малюнки маляра - примітивіста Никифора і фотографії з його життя.

Протягом березня одержано ряд цінних матеріялів, зокрема В. Кедровський передав кілька чисел газети „Українська Трибуна" (Варшава, 20-ті роки), географічну мапу земель, де живуть українці, складену В. Гериновичем, та фотографії з українського життя в Европі 30-их років (26 одиниць). Тетяна Кошиць почала пересилати дублетні матеріяли з архіву О. Кошиця, переважно нотні видання славетного диригента і композитора з його помітками і печатками (56 одиниць). Від О. Ґердан - Заклинської одержано матеріяли, що стосуються її артистичної діяльности (афіші, програми, фота тощо, всього — 414 одиниць). Нову партію матеріялів до колекції А. та І. Горбачевських надіслали І. та Л. Носики — 32 фотокопії персональних посвідчень і грамот з чеських архівів. М. та Н. Дорошенки передали низку вирізок із газет статтей Володимира Дорошенка (54 од.). В. Павловський подарував збільшений ним фотопортрет Л. Чикаленка. Від в-ва „Пролог", як депозит, надійшли 256 річників, переважно совєтських газет і журналів 50-60 років.

Також у березні надійшли матеріяли від таких осіб: О. Архімович (2 од.); Л. Биковський (4), Л. Грицак (3), Л. Ґец (1), О. Добровольська (7), І. Дацко (17), А. Дублянський (1), Л. Єнсен (24), Я. Зозуля (7), Л. Івченко (1), О. Ільницький (1), С. Качура (16), І. Калинович (1), І. Кмета (2), І. Коровицький (3), С. Кравець (1), А. Козловський (2), М. Лавренко (2), Б. Мартос (1), П. Меґик (1), Р. Метельський (2), І. Овечко (1), М. Овчаренко (1), Н. Осадча-Яната (2), С. Пельц (1), П. Постолюк (1), В. Приходько (11), І. Решетар (1), І. Світ (21), О. Соколишин (1), П. Феденко (9). Придбано книжки з українознавства на спеціяльні кошти, які щомісяця надсилає Оксана Соловей. На нові книжки складено 93 каталожних карток. У відділі мистецтв систематизовано матеріяли О. Ґердан та Л. Єнсена і складено з них приймальні списки. Заінвентаризовано два нові експонати.

Грошові надходження

Грошові надходження

Надійшло по $50 від Управи Об'єднання Українців у Вашингтоні і від С. Процюка (Ню Йорк); $35 — Відділ УККА в Лорейні, а $30 — М. Мартиненко (Н.Й.); по $25 — О. Назаревич (Н. Й.) і Г. та В. Шерей (Н. Й.); $20 — О. Федишин (Тексас). По $10: 49 Відділ Українського Робітничого Союзу у Трентоні, П. Вовк (Н. Й.), Д. Черчанівський (Дітройт), д-р І. Кіндрат (Рочестер), І. Коцур (Міш.), Л. Лиман (Н.Й.), з відзначення 70-ліття Ніни Драй-Хмара, Р. Метельський (Пассейк, Н. Дж.), С. Незд (Трентон), І. Несенюк (Н. Й.), Н. Новівірський (Н. Й.), Є. Перейма (Н. Й.), Р. Погорецький (Іллиной, Г. Сливка (Н. Й.), О. Соловей (Мінн.), М. Старісенко (Філя), проф. С. Тимошенко (Каліф.) В. Трембіцький, Т. Юревич (Н. Й.), Г. Яценко (Н. Й.); по $5: Г. Дмитрів (Лос Анджелес), Ю. Дмитрів (Рочестер, Н. Й.), Роман Парсел (Н. Й.), К. Рибалка (Н. Й.); $4 одержано з вечоза пам'яті Михайла Драй-Хмари у Міннеаполісі, $3 від М. Ростишевського (Н. Й.).

Від Управи УВАН у ЗДА

Управа Академії і управа Фундації Академії щиро дякують усім жертводавцям. Різнобічна діяльність Академії можлива лише завдяки підтримці прихильників української вільної науки. Пожертви на окремі фонди витрачаються лише на призначену мету.

Далі йде збірка коштів на сплату боргу за будинок, на поточну працю Академії і на такі фонди: видання праці „Леся Українка. Хронологія життя і творчости", фонди вшанування пам'яті М. Ветухова і Т. Осьмачки, „Історичних збірників", фонд видання праць О. Оглоблина, фонд В. Винниченка і фонд допомоги українським науковцям ім. Д. Дорошенка. Всі пожертви надсилати на адресу:

Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., 206 West 100 St., New York, N.Y. 10025.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ОДРУЖУЄТЬСЯ

Сенсацією в Ню Йорку є пресові повідомлення про одруження 55-літнього посадника цього міста Роберта Ф. Ваґнера з 36-літньою Барбарою Кавано, сестрою заступника посадника Едварда Ф. Кавано. Обоє вони є католиками і вінчання відбудеться 26 липня ц.р. в катедрі св. Патрика в Ню Йорку. На фото: посадник Ваґнер і панна Кавано під час вистави в одному із театрів Ню Йорку.

ДАНИЛО ҐІЛЬ

(Посмертна згадка)

15-го червня українська православна парафія св. Петра і Павла в Янґставні, Огайо, відпровадила на вічний спочинок свого заслуженого члена, фундатора і помічника в парафії, сл. п. Данила Ґіля.

Покійний народився 6 березня 1914 року в Кембелі, Огайо, як син еміґрантів Семена і Анастазії з дому Середа. Данило був активний у громадському житті, розумів потреби нашої спільноти, дорожив своєю рідною церквою і радо жертвував на народні і релігійні цілі. Поза парафією церкви св. ап. Петра і Павла належав і був активним у 14 Відділі ім. св. ап. Петра і Павла УНСоюзу; був членом Православного Мужеського Т-ва і предсідником Української Православної Молодечої Ліґи. Його дружина, з родини Земків, померла 1959 року і тепер залишилися у непотішному жалю дві малі дочки у віці шістьох і вісьмох років — Анастазія і Катерина. Залишив він брата С. Ґіля, сестру Анну Бенкович і стриєчного брата Романа Ґіля, що мешкають коло Янґставну, в Кембелі, Огайо.

Віддати покійному останню прислугу прийшло багато людей, друзів і приятелів, місцевих і позамісцевих з Шарону, та Ню Кассель, Па. В сослуженню прот. о. Антонія Станґри з Ню Кассель, місцевий настоятель декан о. Василь Олійник відслужив похоронні відправи. Він виголосив прощальне слово по українськи і англійськи. Під час похоронних церемоній церковний хор під орудою проф А. Гаїва гарно співав.

Після похорону відбулися традиційні поминки в новім Центрі Укр. Прав. Громади, де промовляли численні присутні, між ними прот. о. А. Станґри, а місцевий парох о. В. Олійник в імені родини згадав про життя та працю Покійного. Шоб звеличати Покійного вирішили зібрані добровільні пожертви, якими зайнявся Осип Венґжин, відіславши на будову Церкви-Пам'ятника, в Бавнд Бруку — $43.65. Вічная Тобі, Даниле, пам'ять!

Осип Венґжин

Короткі вісті

● **В Індії офіційно допускальні в державних установах** — 15 мов: гінду, англійська і 13 різних місцевих говорів. Індійська преса повела кампанію в обороні англійської мови, насиченої спеціяльним індійським говором і презірними фразами, що далеко відбігають від клясичної англійщини. Індійці покликаються при тому на американців, які також „замериканізували" англійську мову — висловами і вимовою.

● **Ізраїльський уряд мовчки погодився** на запропонованого Західньою Німеччиною її першого амбасадора в Ізраїлі, дипломата д-ра Рольфа Павльса. Уряд вибрав сольомонову формулу, що він ані затверджує ані не відкидає тієї кандидатури, залишаючи рішення міністрові закордонних справ Ґольді Маєр. Ця остання заявила, що відкинення особи першого німецького амбасадора відразу погіршило б взаємини з Німеччиною. Жидівська опінія висловила застереження проти д-ра Павльса, як колишнього старшини з останньої світової війни. Проте він не був нацистом.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 18-го ЛИПНЯ 1965 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42 Відд. ім. Т. Шевченка о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Говп Еве., в Пассейку. Є вже чеки-дивіденди і їх можна буде відібрати на зборах. — В. Марущак, рекр. секретар.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ 8 Відділ УНС в церковній залі при Чеснут вул. о год. 2-ій по пол. Т-во уряджує Пікнік 15 серпня ц. р. в парку Draper Park в Hastings. Тому уряд Т-ва просить членів прийти і вибрати Комітет до Пікніку, а членів довгуючих вирівняти свої вкладки. — В. Козіцький, предс., П. Гарасимів, В. Мандзій, секр.

ДОПОМОЖІТЬ РІДНИМ

Якщо хочете зробити своїх кревних в краю д. щасливими, шліть їм смачні харчові пачки. Це завжди побажаний дарунок і вони споживаючи ці харчі з вдячністю будуть Вас згадувати. **Intertrade Express Corp., 125 East 23rd Street, New York, N. Y. 10010** спеціялізується у висилці таких смачних пачок. В пачках тільки найкращі американські харчі і тільки найкращої якости. Всі пачки доставляється безплатно відборцеві. Достава ґарантована і підписи відборця забезпечені, як доказ точкої достави. Тому звертайтеся на подану вгорі адресу та жадайте безплатних каталогів, з яких можете вибрати відповідні харчі для своїх кревних.

(Огол.)

ТАРЗАН, ч. 5 466. Тарзан в короля!

THE APE-MAN HAS JUST CONCEIVED A DARING PLAN TO EXPOSE THE TRUTH ABOUT PHIPPS AND REED.

BY NIGHTFALL, HE HASTENED TO THE VILLAGE HE HAD PREVIOUSLY VISITED AND CALLED FOR AN AUDIENCE.

'GREAT KING!' TARZAN CRIED DRAMATICALLY. 'I MUST REPORT THAT THE MEN WHO WERE WITH ME CAPTURED TONGO, THE BABOON BOY-- AND KILLED HIM!'

Dick Van Buren, John Celardo

Мавполюд склав сміливий плян виявити правду про Ріда і Фіппса.

Присмерком він поспішив до села, яке він був давніше відвідав, і просив про авдієнцію.

— Великий королю! — драматично кричав Тарзан. Я мушу вам донести, що чоловіки, які були зі мною, схопили Тонґа, хлопця павіянів... і вбили його!